

Nr 230.

Av herr **Hedenlund**, i anledning av Kungl. Maj:ts
förslag till omorganisation av vattenfallsstyrelsen
m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 395 föreslås en omorganisation av vattenfallsstyrelsen innebärande bland annat ett övergivande av den vid styrelsens inrättande år 1908 införda kollegiala styrelseformen och dess ersättande med en organisation av samma art som järnvägs- och telegrafstyrelserna, där generaldirektören i huvudsak äger ensam beslutanderätt, medan föredragande avdelningschefer och fullmäktige såsom tillfälliga ledamöter hava rätt och skyldighet att till protokollet anteckna avvikande mening.

Den av Kungl. Maj:t till synes med tvekan föreslagna ändringen grundar sig på förslag av lönekommitténs majoritet, men har dessförinnan veterligen icke föreslagits från något håll, vare sig inom eller utom styrelsen. Från riksdagens eller allmänhetens sida har sålunda icke heller något önskemål om en dylik ändring framförts, och erfarenheten har icke givit vid handen dess behövlighet.

Under sådana förhållanden har inom lönekommittén reservationsvis påyrkats bibehållande av den nuvarande styrelseformen, detta utan den av vattenfallsstyrelsen föreslagna utökningen av antalet styrelseledamöter från fem till sju, varjämte styrelsens föredragande tjänstemän ansetts böra äga rätt och skyldighet att anteckna avvikande mening till protokollet.

Då jag nu önskar bringa denna fråga under riksdagens prövning sker detta med särskild hänsyn till motiveringen för riksdagsbeslutet vid vattenfallsstyrelsens första organiserande år 1908, därvid det uttalades, att styrelsen under den då föreslagna formen »genom sin sammansättning komme att erbjuda de bästa garantier för ett lyckligt samarbete med industrien och övriga avnämare av kraft, samt för att affärs-mässiga och praktiska hänsyn komme att göra sig gällande vid förvaltningen av ifrågavarande statstillgång».

Såsom skäl för bibehållande på angivet sätt av den nuvarande organisationsformen tillåter jag mig hänvisa till förenämnda reservation, vilken i huvudsak finnes återgiven i den k. propositionen å sid. 18—19, ävensom i tillämpliga delar till vattenfallsstyrelsens yttrande, återgivet i den k. propositionen å sid. 19—25.

Med rörelsens växande omfattning följer av naturliga skäl, på sätt styrelsen föreslagit, att löpande ärenden och sådana av mindre vikt avgöras av chefen eller av vederbörande avdelningschefer, medan alla frågor av principiell innebörd eller eljes av större vikt fortfarande skulle behandlas kollegialt. Detta förfaringssätt kan sägas vara det inom likartad enskild affärsverksamhet allmänt tillämpade. Då departementschefen finner den sålunda antydda uppdelningen av ärendena följdriktigt leda till att det kollegiala systemet borde helt övergivas, kan jag således icke finna en dylik slutledning riktig. Detsamma gäller kommitténs och departementschefens uttalande om de utomstående ledamöternas vid jämförelse med verkschefen mera begränsade möjligheter att sätta sig in i och känna ansvar för verkets förvaltning. Styrkan i den nuvarande organisationen synes tvärtom vara, att de utomstående ledamöterna med sin på skilda tekniska och industriella verksamhetsområden vunna erfarenhet kunna under känslan av därmed förenat ansvar deltaga i alla viktiga beslut rörande verkets förvaltning och grunderna för dess vidare utveckling.

Vid jämförelser med andra styrelser får man ej förbise att vattenfallsstyrelsen är i särskild mening affärsdrivande — den enda (möjligen med undantag för domänstyrelsen) som äger själv bestämma tariffer och som har att arbeta under verklig konkurrens med motsvarande enskild verksamhet.

Departementschefen har också uttalat, att valet mellan de båda ifrågavarande styrelseformerna ingalunda vore lätt. Desto mindre skäl synes under sådana förhållanden föreligga att nu övergiva en styrelseform, som enligt allas omdöme fungerat väl.

Kungl. Maj:ts förslag avviker i ett avseende från lönekommitténs förslag, i det den s. k. tekniska förvaltningsbyrån avses upptagen på ordinarie stat, medan kommittén ansett densamma tillsvidare böra upptagas å extra stat. Denna kommitténs mening torde ha väsentligen grundats på, att byråns uppgifter synas vara ganska heterogena, delvis tillfälligt sammanförda från dels kanal-, dels kraftverksförvaltningen. Särskild hänsyn torde också ha tagits till det förhållandet, att ur organisatorisk synpunkt ett fullständigt särskiljande vid lämpligt tillfälle av kanal- och kraftverksförvaltningarna icke finge anses uteslutet. Då

emellertid även i sådant fall den nu föreslagna byråns ordinarie tjänstemän torde finna full användning inom endera av nämnda båda förvaltningsgrenar, synes icke tillräcklig anledning föreligga att i detta avseende påyrka ändring av Kungl. Maj:ts förslag.

I anslutning till det ovan anförda, hemställer jag,

att riksdagen med bifall i övrigt till Kungl. Maj:ts proposition nr 395 ville beträffande vattenfallsstyrelsens organisation besluta, att den nuvarande kollegiala styrelseformen skall bibehållas med samma antal ledamöter som nu, samt att föredragande tjänsteman skall äga rätt och skyldighet att till protokollet anteckna avvikande mening.

Stockholm den 3 maj 1919.

Ax. Hedenlund.
